

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
вистилкою 7 доларів, або 12
рублів; з вистилкою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з вистилкою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня
крім неділь руских свят
о 5½ год. по полудні.

Редакция, администрация
експедиция «Руслана» при
ул. Оссолинских ч. II. партер
(фронт від ул. Тихої). Експеди-
ция місцева в Агенції
Соколовского в насажі Гавс-
мана.

Рукописи звертає ся лише
напопередне застережене.—

Режампні неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надіславім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Пастирське посланіє

Андрея Шептицького

Митрополита Галицького, Архієпископа Львівського,
Єпископа Каменця Подільського
Константина Чеховича
Єпископа Черемиського, Самбірського і Сяноцького,
Григорія Хомишина
Єпископа Станіславівського
до Всечесного Духовенства своїх Епархій.

«Благодать, милость и миръ отъ Бога
Отца и Господа Ісуса Христа Спаса на-
шего».

Схизматичка агітація, яка баламутить
поняття нашого народу а в Америці многих
довела до відступства, приневолює нас в тій
справі забрати голос, щоб Вам, Всеч. Отці
звернути увагу на то небезпеченство і пред-
приняти міри відповідні до остереження на-
ших вірних передтою, тим небезпечнішою
пропагандою, що видає ся простим лю-
дям непротивною вірі і непротивною Цер-
кві, а може лучити ся навіть з якою фор-
мою побожності і патриотизму.

До духовенства нашої церковної про-
вінції маємо повне довіре. Знаємо, що ко-
ждий з Вас дорожить вірою, яку торже-
ственно записяг в день рукоположеня.
Знаємо, що не по неволи і не зі страху,
але з совісного пересвідченя „не за гнѣвъ
но и за совѣсть“ (Рим. XIII, 5.) Ви все
готові додержати присяг, вірности зложену
Всевишньому Богу, що будете повиновати
ся Вашій церковній власті і найвишньому

Зверхнікови католицької Церкви, Божому на
свѣті Намісникови. Дятого о то ми безпечні,
що се наше письмо і сі наші розпорядже-
ня приймете не лиш з винним канонічним
послухом, але і жичливою, винною Ва-
шим архієреям, котрі лишень зі згляду
на добро духовенства і повіреного собі
народу тим письмом до Вас відзивають ся.

Знайдуть ся може люди, котрі припи-
шуть се наше письмо цілям політичним,
тим самим дадуть еще одия доказ, що ми
дійсно палець на рану положили, що не в
змисленим небезпеченство, перед яким
перестерігаємо.

Бо для якої же ціли представляють
наше діланє яко акцію політичну? Чому
вічно повтаряють, що якийсь партії служи-
мо і в єї лишень хосен ділаємо, если не
в ціли поріжнення части духовенства наро-
ду з нами а через те відорваня людей в
даній нагоді від Унії.

Ви самі свідками, що від Вас ніколи
не домагаємо ся нічого, крім сповнення Ва-
ших святих обовязків. Ви добре
знаєте, що в наших очах сей добрим святи-
ником, котрий добре проповідає, катехи-
зує, сповідає, хто побожно молитвослов
відчитує і о піднесенє народа дбає, а не
той, хто до сеї або тої партії належить. Ми
не знаємо жадної партії поміж Вами і жа-
дного поділу в духовенстві не визнаємо.
В наших очах святиники стачовлять од-
но лишень тіло, котре повинно бути ожи-
влене одним духом.

Домагаємо ся від Вас сповнення всіх
обовязків католицьких святиників, а має-

мо право і обовязок того домагати ся, і
не без „ума жезль носимъ“.

А ми свої обовязки зглядом Вас, Всеч.
Отці, доси все сповнили і все сповнимо, і
без згляду на то, чи кому подобаємо ся,
чи ні, підемо за радою св. Апостола Павла
даною Тимотеєви: „Проповѣдуй слово, на-
стой благовременнѣ і безвременнѣ, обличи,
запрети, умоли, со всяким долготерпѣніємъ
и ученіємъ“. (II. Тим. IV, 2.). І можемо
також сказати: „аще бо быхъ еще челоувѣ-
комъ угождалъ, Христовъ рабъ не быхъ
убо былъ“. (Гал. I. 10.). Єслиб Ми ще
старали ся приподобати людям, єслиб ми
працювали для ціли політичної, не могли
бисьмо ся уважати за слуг Христових.

Але: „Слово Божіє не вяжеться“. (II.
Тим. II, 9). Хотяй сто рази противники ві-
ри і противники католицької Церкви повта-
ряють, що мотиви наші не Божі і не цер-
ковні, що нам не йде о віру, але о такий
або о сякий патриотизм, нехай сто рази
чернять, обкидають болотом, нехай інтригами
і ложею і агітаціями народови толкують
против ясної як білий день правди, що ми
яким небудь мотивам або цілям людским
служимо, тим всім не спиняє нас. Ми свій
обовязок сповнимо і знаємо певно, що і
Ви, Всеч. Отці, єго сповните, що станете по
нашій стороні, що разом поконаємо про-
тивника.

І якраз для того, бо Ми певні свято-
сти справи, котрої боронимо, і знаємо Ва-
шу вірність для неї, ємідо і ясно говоримо.

Недавно еще ледве перед кількома мі-
сяцями розійшла ся по наших селах кни-

О. П. А. Шеган (P. A. Sheehan).

Мій новий сотрудинок.

Оповіданє із записок ірландського парога.
Переклав Володимир Держирука.

(Дальше).

— Отче: він замовк а опісля уриваними
реченнями говорив до себе: Ніколи не подумав
би я сего! Такий молокосос! На перший погляд
не потрафив би счислити три а три! Що скаже
Бітра, як їй се скажу! Вкінци вплинули ми до
вливу річки і причалили до берега. Я вискочив
перший, поклонив ся і почимчикував домів, не
говорячи більше ні слова. Нараз проніс ся за
мною голос:

— Одно словечко, о. Летбі! Мусите вступи-
ти до моєї хати і пересушити одіне, бо пересту-
дите ся на смерть.

— О, нічого мені не буде! — одвітив я і
мішов далі та капітан був вже біля мене.

— Даруйте, отче добродію, — сказав — за
мою нечемність... Та, справді, ніхто перед ва-
ми не сьмів до мене говорити так остро. Скажу
щиро: подобала се мені ся відвага, бо ми люди
з ліпшого товариства, нічим не гордимо так, як
боягузами. Коли би ваші товариші мали більше
відваги пересвідченя і виступали до боротьби
проти нас, грішників, з цілою енергією, то нераз
днший оборот взяли би справи. Любимо людей,
що дають нам доказ, що вірують в пекло, від
суваючи нас від него!

— Та я — кінчав о. сотрудинок — зачи-

наю бути хвальком. Додам ще тільки се, що ка-
пітан обіцяв застановити ся над моїми словами
а я виміг на нім, що буде в церкві на Різдва.

О. Летбі скінчив а я задумав ся.

— Знаменита се наука — сказав я вкінци.
— Не маємо цілковито упреків, як маємо згани-
ти простого, а боїмо ся подразнити можних се-
го свѣта! І тому легковажать нас задля нашої
слабосильности! Чиж не правда? Бодрий з нас
чоловік, отче! Як урадуєть ся бідна Бітра!

Розділ XIII.

С е і т е.

Сотрудинок прийшов до мене і я так при-
ємно пережив з ним вечір, як ніколи. Гадаю, що
і він є вдоволений, бо більше мені справив при-
ємности, чим я йому. Ми, старі, говірливі і біль-
ше влюблені в мивувцину, чим в теперішність
а се прикро вражає тих, що мають очи зверне-
ві до будуччини, повної найгарнійших надій.

Слабше закінченє третьої книги Горацієвих
од було предметом тодішньої нашої розмови.

Застановляючи ся над певністю, яку мав
поет про безсмертність — тільки безсмертність
слави, бо тільки в таку безсмертність вірив —
замітив я, що люди все добивають ся чогось,
а коли осягнуть ціль своїх бажань, тоді легко-
важать її і стають ся для неї байдужними.

— Пригадую собі — сказав я — одного ста-
рого святиника, що дуже гнівав ся за се, що
єго не заіменували совітником. Питав я його
нераз, що йому із сего прийде? Росказав, що
бажав би хоч умерти із сим достоїнством.
Вкінци дістав бажанє відзначене, та вже за

кілька місяців жалував тих девятьох фунтів, які
видав на закупо відзнак.

— Чи гадаєте, отче парох, що він був би
вдоволений, коли би міг повернути знов до ста-
ну звичайного Божого слуги? — спитав со-
трудинок.

— Без сумніву. Одержав вдоволенє і се
вистарчало йому.

— Мусить в тім бути щось дійсно, бо при-
гадую собі сей верш про славу повний горечи,
який написав Тенесон*) саме тоді, коли був на
вершку своєї слави. „Слава — пише він — се
зависть рівних, байдужність висших, а почитанє
із сторони тих, якими звичайно погорджуєть ся.“
І він жалував, що написав свої поезії і готов
був віддати цілу свою славу за 5000 фунтів
штерлінгів річного доходу.

(Дальше буде).

*) Альфред лорд Тенесон (Tennyson), англійський поет (1809—1892). Коро-
лева Вікторія іменувала його паром, як найбіль-
шого любимця англійського народу. Приклонник
англійського неоромантизму, визначаєть ся він
віжним чувством, велитними думками і мельо-
дійною, могутною мовою. Як лірик вславив ся
він особливо твором „In memoriam“, що є ци-
клем елегій на смерть товариша. Загально звісна
його віршована ідія „Enoch Arden“ і найзна-
менитший твір „Idyls of the King“ поставив його
на вершку поетичної творчости. Пробував він
також своїх сил в прозових оповіданях („The
Princess“, „Mand“) і истор. драмах („Queen Ma-
ry“, „Harold“). — Пр. пер.

жка з жаждою читана через наших вірних, а принята через духовенство без достаточної осторожності. в котрій Унія, зв'язана з Престолом Апостольським була представлена в тім світлі, в яким буває представлена у найкрайніших ворогів католицької Церкви. Найзнаменитші єпископи нашої Церкви суть там представлені в світлі неправдивім, з становища ворожого для них і для справи, котрої були представителями. а що найгірше, св. священномученик Йосафат, слава і окраса нашої Церкви, є обкинений мерзечними клеветами.

Єпископи, котрі приймають Унію, суть названі відступниками від православія.

І такі книжки роздають ся народами, котрий на жаль не всюди є досить освідомлений в вірі, щоби під позорами побожної книжки спостережи історичну лож, а церковне відступство. Під впливом таких і подібних писем, котрих на жаль досить знаходить ся, наш селянин привикне думати, що „нашою вірою“ то віра по просто православна, що „наша Церква“, а церква державна в Росії, то одно і то само, що поміж нами а відлученими восточних обрядів нема жадної різниці. Научить ся легковажити наших Святих і болотом кидати на то все, за що наші діди і прадіди проливали мученичу кров.

Від смерті нашого великого і святого мученика Йосафата аж до наших майже часів не переставала проливатися ся кров мучеників за єдність св. Церкви, за вірність Апостольському Престолови, а памятка тих мучеників повинна бути для нас всіх і для цілого народу святою. Хто то безчестить, то хіба нашим ворогом і зрадником нашої святої справи.

(Дальше буде).

Ціла правда про радикалів.

Свящ. Ю. Дзєрович.

В шатрах муринів полудневої Африки приключаче ся нераз, що який босоногий мурин зачинає острым покликком проповідати: „I haos got a call“ — „я став покликаний!“ В наших народнім житю стрічаємо також від часу до часу людей, які уважають себе одиноко покликаними голосити народами нові кличі, нові програми, нові ідеали та способи їх осягнення. Такою покликаною на провідника народу оголосила себе і радикальна партія.

Нім єї віддамо провід над народом, пригляньмо ся зовсім спокійно, предметово, безпристрастно єї програмі, єї ідеям, єї праці, пригляньмо ся, чи она справді нам несе щасте та добро, яке заповідає.

Гене́за радикальної партії.

Отцем радикальної партії у нас є покійний професор болгарского університету в Софії, Михайло Драгоманов. Гадки свої ширив він розмовами, листами та брошурами між освіченою верствою нашого громадянства головном між академічною молодезією. Єго ідеями найбільше перейняли ся Іван Франко, Остап Терлецкий і Михайло Павлик і они є дальшими піонірами і пропагаторами отсього руху між інтелігенцією. Між простий народ несуть радикальні кличі два демагогі адвокати, спершу Северин Данилович, а опісля Кирило Трильовский, який для пропаганди своїх ідей вибирає принадву і саму собою симпатичну назву: „Січ“-ий.

І вже більше як 25 літ обхоплює сей радикальний рух наш народ, головном наше Підгірє і Гуцульщину — доволі часу, щоби пізнати, які плоди приніс він нашому народови враз зі своїм побратимом соціалізмом. Годить ся отже передовсім пізнати програму радикальної партії.

Програма радикальної партії.

Програму радикальної партії можна найти у двох перших брошурах „Видання української радикальної „партії“ а то:

1. Платформа української радикальної партії; Львів 1905. і

2. „Чому у нас досі нема доброго ладу“ д. С. Ярошенка. Львів 1905.*)

В першій з тих брошурок поміщена є виключно лише програма, розведена досить широко, закросена на широку мету, бо Україна тріктована вже яко одноцілна, самостійна держава зі своїм соймом, своєю Виборчою Народною Радою, своїм Судом, своєю освітою, яка з Росією є лише у федеративній звязі.

Друга брошура д. Ярошенка, по довшім історичнім вступі, в яким автор оповідає про се, що діялось давнійше на Україні-Русі, та через які та чії вини нема досі доброго ладу, читаємо що красший лад може завести лише виключно радикальна партія з ось такою програмою:

1. „Радикали хочуть, щоб уся земля була не панська, царська чи багацька, а народна і щоб давати її для роботи тільки хліборобам, які своїми руками оброблюють землю, а хто сього не робить, тому землі не давати.

2. „Щоби так саме хвабрики всі та заводи, машини й струменти до роботи були не панські чи багацькі, а народні, тих робітників, які по хвабриках працюють, і те, що зроблять робітники, було не багацьке, а робітницьке добро.

3. „Щоб поки є найми, робочі люде мали плату, добрий харч, добрі квартири, не робили над силу, мали коли й спочити і повчити ся і щоб закони обороняли їх від хазяїнів.

4. „Щоб не було ні панів, ні мужиків, а всі люде були рівні, щоб усім були рівні права і суд і всі робилиб потрібну для людського добра роботу.

5. „Щоб податі брали ся так, що хто більше має, то той більше з кожного карбованця свого прибутку і платить.

6. „Щоб не було війни, бо робочим людем нема чого воювати ся, вони можуть по братерському жити поміж себе, а тільки царі, начальники і богачі сварють ся й силують робочий народ воювати ся.

7. „Щоб кожда дитина могла дурно добре навчити ся рідною мовою, щоб увесь народ був освічений.

8. „Щоб кождому було вільно якою хоче мовою говорити й у книжках писати усе, що він схоче, — хоч би й про великих начальників.

9. „Щоб кождому вільно було приставати, до якої хоче віри.

10. „Щоб вільно було людем збирати ся в спілки чи товариства і змовляти ся, добуваючи від хазяїнів красшого життя.

11. „Щоб у нас на Україні ніхто чужий не порядкував, а щоб український народ був вільний і сам собі завів які схоче порядки; щоб він сам собі для порядкуваня людей вибрав яких схоче; а по судах, по всяких школах уживано не московської, а нашої української мови“.

(Дальше буде).

*) Вагагалі не знати, хто є автором сеї епохальної книжочки, бо на червоній окладці є автором С. Ярошенко, а на білій заголовній картці є імя Леоніда Явдренка.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Переговори в справі німецько-чеського порозуміння заповідали всякі надії на успіх, бо вже крім радикалів всі чеські сторонництва згоджували ся на те, щоби взяти участь в сих переговорах, котрі не мали їх до нічого обовязувати. Одначе навзаводи поміж чеськими сторонництвами можуть розбити цілу справу. Молодочехи, хоч чисельно слабші від інших сторонництв, бажалиб передувати в сій роботі, а се роздратувало знов чеських хліборобників, котрі є найчисленнішим сторонництвом. Проти всіх куче коромоли з давної зависти др. Странский а також радикали відгрозують ся. Пос. Кльофач, на вічу на Софійськім острові в Празі, заявив, що чеські радикали будуть уважати допущене першого читаня язикових предлог „визванем до бою“, хоч би які мали бути наслідки сего.

Ми вже згадували про се, що пос. Бу-

квай приготував начерк язикового закона для всіх австр. країв, котрий має бути поданий яко нагле внесене в палаті, наколи на него згодять ся Слав. Єднота, і мав би заступити місце правит. предлогів язикової. Справа обіслана наради над нім. чеськ. порозумінем і тактика на тих нарадах має бути наконечно рішена на повнім зборі всіх чеських послів зараз після зелених свят. Начерк закона хліборобників не стає зовсім в дорозі переговорам нім. чеським, які має вести бар. Бінерт.

В справі нім. чеських нарад промовляв бар. Кіярі в промисловім клубі і вказав на се, що справа урядованя краєвих фінансів є пекуча, бо недобір в краях зріс на 70 мільонів, а крім того суспільна безпека буде вимагати значних видатків. Заявив отже, що конечно треба в посол. палаті утворити сталу значну більшість, бо випадковою більшістю кількох або кільканадцятьох голосів не можна переводити великих податкових законів, котрі населеню складають значні тягарі. До того потреба полагоди німецького спору і в тій цілі треба пособляти наміреним переговорам для осягнення порозуміння. Се відповідає також настроєви обидвох народностей, котрі бажать мира. Хоч обидві народности вважають язикові предлоги і про окружний поділ Чех, внесені правительством, неможливими до принятя, однак обі сторони думають, що дасть ся найти середня лінія, можлива для обидвох сторін. Тоді повинно би правительство прийняти сю середню лінію яко свою програму, з котрою стоїть і падає. Але до сеї програми не треба доходити з підмогою коаліції або парламентаризації правительства. Передовсім треба найти підвалину, а доперва на основі сеї підвалини могло би утворити ся парламентарне або урядниче правительство. Така політ. програма була би відставою до розв'язки фінансового питання.

Знаменна є нещирість соціалістів, з якою они виступають супроти національного питання. Клуб чеських соціалістів видав заяву, що є засадничим противником всяких змагань, щоби управильнене язикових і національних відносин обмежувати на певну область, виняту з обсягу національної боротьби. В дотеперішних ухвалах чеські соціал-демократи стояли на становищі, що національне питання має бути рішене в цілій Австрії. Тепер разом з чеськими радикалами відгрозують ся, що не допустять до згоди на перше читане язикових предлог, хоч все голосять, що они своєю програмою помиреня народів хотять спасати Австрію.

Заграниця.

Молодотурки виставлені тепер на тяжку пробу; з трьох сторін загрожена іменно цілість Туреччини: в Альбанії і Арабії повстане не втихає, а Кретійці зложили присягу вірности грецькому королеви. З Ємену нема поки що вістий про поступки повстанців. Кретійська справа, хоч як здавала ся грізною, не буде здасть ся, мати, віяких поважніших наслідків. Амбасадори опікунчих держав в Царгороді заявили іменно, що Порта може бути зовсім спокійною що до своїх суверенних прав на Креті, бо опікунчі держави рішучо не допустять до їх нарушеня зі сторони Кретійців. Турецкий міністер заграничних справ прийняв сю заяву з вдоволенем до відома і здасть ся з сего приводу Туреччина не починить віяких кроків в кретійськім питаню, не порозумівши ся вперед з опікунчими державами.

В Альбанії поступають турецкі війська під особистим начальством міністра війни Шефкет-баші що раз то вперед, але, здасть ся, сего війська за мало, щоби остаточно усмирити повстанців на так великій області. Алі Різа-баша, шеф третього корпусу є тої гадки, що воєнні операції треба здержати до часу, аж в Альбанії збере ся найменше 60.000 людей.

В Фінляндії панує велике заворушенє по тій причині, що Росія хоче її позбавити єї історичних прав. Фінляндский сойм запротестував рішучо проти правительственного начерку в справі нового ладу в Фінляндії, який предложено думі до затвердження. Фінська конституція виключає таке вмішуванє із вні, навіть зі сторони Росії. На засіданю комісії думи в справі фінляндської предлоги, заявив соціаліст Гегечкорт, що позаяк правительство і єго більшість в комісії не вважають зовсім на правні докази, але хотять справу рішити звичайним голосованем, з сего приво-

ду его політичне достоїнство не дозволяє ему, яко представникови робітничої верстви, бути свідком сеї руйнуючої роботи комісії. Кадет Мілюков прилучився до сеї заяви, наслідком чого кадети і соціялісти опустили салю за сідань.

Япанія перемінила ся нараз з морської держави також в сухопутну та стала сусідкою Хін і Росії через прилуку Кореї. Япансько-російська війна вибухла ізза сего, що Япанія бажала лише для себе одної задержати впливи в Кореї. Усадовивши свого резидента в Сеулю, очевидно не могла она вдоволити ся тим, а змїряла до остаточної прилуки Кореї. Після замордованя князя Іто кореанським фанатиком і з огляду на маюче наступити відновлене торговельних договорів з ріжними державами, вважала Япанія сю пору найвідповіднішою для переведеня свого пляну: Корея стане провінцією Япанії. Росія захоче ся супроти япанського пляну прилуки зовсім спокійно, а навіть велику вагу прив'язує до приязни з „державою сходячого сонця!“ Прилука Кореї може очевидно споводувати повстанє Кореанців, але Япанія на се вже відповідно приготувала ся.

Католики у Франції, а радше сказавши приклонники опозиції не вийшли так эле при виборах, як се подають деякі часописи. Ані виборчої статистиці міністерії внутрішних справ, ані агенції Гаваса не можна довіряти. Правительство обчисляє свою більшість на 370 людей, опозицію на 220, підчас коли в дійсности правительство має за собою лише 350 людей, опозиція разом з соціялістами 240. Буде се боротьба опозиції о справедливість і релігійну свободу проти правительственного бльоку. Здасть ся наступити важний політичний зворот у Франції через те, що вийшло до парламенту 207 нових людей, рішучих противників бльоку, що в деяких околицях кандидати опозиції побідили кандидатів бльоку, а багато визначних бесідників і проводирів бльоку перепало при виборах.

Просимо відкобвити передплату.

НОВИНКИ

— Календар. Ві в торок: руско-кат.: Пелагії пр. муч.; римо-кат.: Пасхалія. — В середу: руско-кат.: Ірини муч.; римо-кат.: Фелікса.

— Радник двою Ол. Барвінський вїхав сегодня на іспит зрілості до Станіслава.

— Нині в день знесеня панщини виставлено на камениці львівської „Просвіти“ синьо-жовті прапори.

— Уродини монарха. Wiener Abendpost доносить: Дізнаємо ся, що президент міністрів повідомив краєвих шефів, що монарх з нагоди 80-их роковин уродин не буде приймати ніяких личних желань і чолобитень і не буде того дня уділяти послухань.

— Русь ведуть на Голгоу кличе „Галичанам“, а вважає Русю як раз тих народних відступників, котрі віддурали ся своєї матери-Руси, своєї рідної мови і народности за „сребренники“ і стали Юдами-Іскаріотами. Якаж то безличність і безсоромність прирівнувати сучасне положенє тих Юдів-Іскаріотів із страстями Христа Спасителя.

— В „обществі Качковського“ у Львові поліція перевела в суботу рано ревізію. Зревідовано іменно мешканє „чиновника“ того „общества“ госп. Мальца, вандрівного учителя рільництва і найдено багато компромітуючих писем. Подробиці ревізії держити поліція в тайні.

— З Самбора пишуть нам: Приходить ся нам занотувати сумну подію, що „Общество Ризниці“, яке завдяки попертю всего духовенства та братств церковних розвинулось і збогатилось, ухвалило вицофати легат, за який закуплено дим в цілі приміщеня СС. Службебниць, що доси вели в Самборі захоронку для бідних дітей. Факт довершений, бо управа общества доручила виводженє поміщеня СС. Службебницям. А що правна сторона сеї справи не зовсім ясна, тож крім занотованя самого факту здержуємось з поданєм мотивів, які нам аж-занадто добре звисні. Від хвилі, коли з управи сим товариством усунуено досвідних людей, не кажучи вже про народовців, а з саль призначеня на робітні усунуено робітницї, а поміщенє винанято за дешеві гроші на „русское казино“, через що робітницї во своїх тісних комнатках виконувати

мають замовленя, були ми приготовані на всякі ухвали, але не припускали ухвали сего рода, щоби рішено відібрати приміщенє СС. Службебницям і дітям найбільшійших людей з Самбора. На потїху можемо сказати, що Самбір і Самбірщина не дадуть упастись захоронці і дальше після сил будуть цікуватись нею, хотяй і братство церковне, що вістає в руках домородних москвичів, в перевазі пань, під батугою проводирів і пайдокрації відпекалось підпомаганя захоронки. Як в ухвалі „Общ. Ризниці“, так і в поступованю управи братства бачимо один мотив, одну тактику. Чи може одушевлені заснованєм двох бурс бажанть сягнути аж до кореня і на становити ще може якого інструктора для невинних діточок, чи ведене захоронки СС. Службебницями в дусі католицьким є їм не по нутру і бажали би иншого напрямку, не беремось днесь осуджувати, а лишень стверджуємо саму подію. Справа братства залежить від рішеня консисторії, яка ледеви чи згодить ся, щоби товариство призначене до плеканя християнської любови і духа релігійности, захоплене декількома людьми і збаламученими одиницями, на жаль жєнщинами (може ради кусника хлїба) місто гуртованя вірних, ширило розеднанє і ворожнечу, місто любови ненависть, яке замість давати оіку бідним і опущеним дітям, відмовляло помочи. Нотуючи сї події зазначуємо, що і обовязком громади самбірської є подбати про захоронку, а єсьмо певні, що і ширша громада нашого краю не відкаже помочи нашим слабим фінансовим силам, а до Братства церковного т. зв. старшого повинні ми всі приступити, та не спускати з уваги і т. зв. братства молодшого.

— З Бродів доносять нам: Дня 12. мая с. р. при виборах до міської ради в Бродях вийшли з Русинів поставлєних зборами, в І. колі о. Софрон Глїбовицький, катехит гімназії і п. Василь Санат, проф. гімназії. Перший се раз, що свідомі Українці увійшли до брідської міської ради.

— Комета Гелєя перелетівши присонїшну точку дня 20. цвітня, зближує ся від того дня до землі з нечуваною швидкістю. Дня 2. мая с. р. віддалене єї від землі виносило 113 мільонів км., а дня 15. мая лише 37 міль. км. В ночи з сєреди на четвер буде комета найбільше землі, а віддалене єї від нас буде виносити 22 міль. км. Потім оба небесні тіла стануть віддалювати ся так, що при кінці мая їх віддалє від себе буде виносити 65 міль. км. В ночи з 18. на 19. мая земля перелетить через хвіст комети межі 12. а 3. год. в ночи. Скорість лету буде виносити 280 тисяч км. на годину. Єсли би хвіст комети складав ся з творява густого хоч би так як вода, то наша земля розторощила би ся на прах, а з людского роду не стало би і слїду. Але Всевишній, начеркуючи дорогу тілам, що перетинають дорогу нашій землі, утворив їх з так легкой матерії, що они навіть стрїтившись з землею, нічого їй не зашкодять. Отже і в ночи на четвер можемо спокійно спати, бо присутности хвоста комети на землі навіть не відчуємо. Може тої ночи буде небозвід яснїший і закрашений жовтавим сьвітлом, як се було при останній подібній стрїчі, може спадуть густїйші метеори, але впрочім остане все по давному. За те астрономи готовлять ся горячково до обсервацій тої ночи, щоби передовсім провїрити склад хвоста комети і вплив комети на землю. Теуер комета криє ся чим раз більше в лучах сонця і вже єї не видно перед сходом сонця, а покаже ся аж в п'ятницю в ночи на західнім овидї, та буде видна до половини червця. Повня місяця відбере їй багато блеску, бо відбите від сонця сьвітло комети є слабше чим сьвітло місяця. Аж коло 25. мая, коли місяць зачне пізніше сходити, буде можна ліпше бачити комету. Зате буде тоді комета сьвітати чим раз слабше з причини збільшаючого ся єї віддалєня від землі.

З Поділя доносять нам, що зближуванє ся комети до землі не викликує на селянах ніякого вражєня. Простолудин говорять про комети і єї „наслідки“ аж тоді, як єї побачить, а ранками комети ніхто не видє. Зовсім инакше відносять ся до появи комети на заходї. Приміром з Відня доносять, що межі населєнем настав такий переполох (ширєний бруковими часописями), що треба було успокоювати людей через відчити. В останних днях відбули ся у Відні повсїх дїльницях безплатні відчити астрономів і професорів, які витолковували слухачам, що нема що боятись стрїчі хвоста комети з землею. Мимо того можна предвидїти, що в ночи з сєреди на четвер не один не буде миг спокійно спати.

— Взлет літана в Кракові. Інж. Гієронимус з Праги заповів на суботу вечером взлет літана. В полудне того дня упав великий дощ з градом. Земля розмокла а воздух був вогкий. Мимо того взлету не відклїнано. Публики зібрало ся до 15.000. При першій пробї Гієронимус перелетїв 60 метрів, при дальших п'ятьох пробах взлет не вдавав ся. Видці розчаровані невдачою взлету розійшли ся по 7. год. вечером. Новий взлет заповіджено на нинї.

— Темнота. До Миколи Стефанка в Хомчинї коло Коломиї прийшла була перед лїтвора мї-

сьцями Параска Орловска з сусідної Вибранівки. Саме тоді Стефанко рахував на столї гроші. Цїкава Орловска спитала єго, звідки він має тїлько грошей? Стефанко без надуми сказав, що купив собі чорта, який дає єму гроші. Орловска зачала просити Стефанка, щоб миг їй поміг купити чорта. Орловска продала конї за 90 К і поїхала з Стефанком по чорта до Сиготу на Угорщинї. Там якась жидівка продала Орловській двї повні фляшочки, які мала Орл. носити через 29 днів під пахою, а відтак держати в куті на подї. Коли би потребувала чорта, мала закликати єго з фляшочок. По назначєнім часї Орловска не могла докликати ся чорта, а Стефанко також не вмїв їй на то порадити. Дурна Орловска пожалувала ся перед сусїдами, а ті порадили їй за-скажити Стефанка. Обманця арештовано і приставлено до вязниці в Коломиї, але конї Орловської поїшли „чортови в зуби“.

— Поміч ластівок при господарствї. Кождий господар знає як докучливі є мухи літною порою для домових звїрят? Худоба і конї не мають в етайнях ані хвилинки спокою, бо все мусять обганяти ся від того докучливого напасника. Один німецький господар відкрив спосіб, як можна позбуди ся тих мух і описує єго в одній з газет ось як: В моїм господарствї є довга стайня з більшим числом худоби а в городї є став, є і рови — та помимо того ані мух, ані комарів у мене нема. А то стало ся тому, бо я постарав ся, щоби як найбільше розгнїздило ся у мене в господарствї ластівки. Я навмисно прибивав дощинки відповідно повитинанї усюди, де лише дало ся, під стрїхами з полудневої сторони. на прачїках і сєрединї стайні і т. д. Такі дощинки служили ластівкам за підставу при будовї гнїзд. А на передній сторонї прибив я в тїй цілі дерев'яні лати. Ластівки скористали з моєї помочи і надїпили собі гнїздочок ні більше ні менше як з надвору 100 а з сєредини в стайні 50. Отже так в господарствї дістав я до услуг в 150 гнїздах 300 старих, а що вони виводять 2 рази до року з до 5 молодих, через те числив я що найменше 1.200 пташок, що вічно в безустаннім руху вганяли за мухами і комарами. Тому не дивниця, що у мене майже нема мух ані комарів, а то вже й дивую ся, як та крилата громада може вижити ся мухами і комахами.

— Переписка редакції. Вп. §. Статю дістали, спасибі, в тих днях буде поміщена.

Оповідки.

— Концерт в 49. роковини смерти Тараса Шевченка уладжують учениці видїлової школи ім. Шевченка у Львові в п'ятницю 20. мая с. р. в салї „Народного Дому“. Початок о 5. год. вечером. Добровільні жертви на цілі Руского Тов. педагогічного приймає ся з подякою.

— З Бродів. В українській бурсї в Бродях буде отворений з днем 20. мая безплатний курс приговляючий до вступного іспиту до гімназії перед феріями. Зголошуватись до голови бурси о. Софрона Глїбовицького, катехита гімназії в Бродях.

— Єще не всі знають, що вже від місяця продає ся сїрники Р. Т. Педаг. в складах „Сокоільського Базару“ у Львові, Стрию і Станіславо-ві. Мала пачка по 2 с, велика по 14 с. Склади ті мають також приймати вкладки на оцадність і членські удїли. Від вкладок платити Тов-о 5% і приймає ся вже від одної корони почавши а від удїлів виплачує ся дивіденду за минулий рік 6%. Удїл виносить 25 К, а вписове 2 К. Дирекция Тов. „Сокоільский Базар“ у Львові: Надінжівер В. Дуїка, О. Доскоц, Д. Ку-чка.

— Перші сходи „Жіночого Кружка Р. Т. П. у Львові“ відбудуть ся дня 22. мая с. р. о 5. год. по полудни в салї І. кл. видїлової школи ім. Шевченка (ул. Мохнацького 12, І. поверх). На днєвнім порядку: 1) Відкрите зборів. 2) Вибір заряду Кружка. 3) Справа фондів Кружка. 4) „Про участь жіноцтва в стоваришенях для націоналізацій школи“ — реферат д-ра Ковшевича. 5) Внесєня та запити. З огляду на вагу справи просимо о численну участь. За комітет основательок: Константина Малицка, Мирослава Куль-чицка.

— З пошти. Дня 16. мая 1910 заводить ся на час від 16. мая до 15. верєсня 1910 в Лазєнках немирівських, місцевости, яка належить до округа доручєнь ц. к. уряду поштового в Немирові, складницю поштову зі звичайним кругом діланя. Складниця ся буде получена з ц. к. поштовим урядом в Немирові при помочи тижнево шести-кратного пішого післанця.

Популярна книжочка.

Die populäre Wissenschaft ist eine Kraft, die den stärksten Ochsen niederschlägt“ сказав один німецький сатирик. Очевидно якийсь жвїндаїлло, що все лиш жвїндає, все єму не в лад.

Бо так сказати загалом про всю популярну науку годі, іменно у Німців, що, як не кажи, в надобній літературі, як в поезії, так в прозі, і в науках в кождім напрямі мають одборні книжки. Та такої в тій повіданці глумака трохи правди: іноді популяризатори переборщують так, що місто обяснити річ більше затемняють. Іменно часто се буває у славянських популярних книжках.

Зовсім инакше задивлює ся на сю справу пан Пустомельский. У него, як будь-не будь верхом бсего людского знаня єсть наука популярна. Іменно популярні виданя мають просвітити міліони; стара запліснїла ученість пропаде; нині отверте знанє для всіх; популярна наука всім промоує дорогу. Тепер всюда поступ. Нового часу здобутком єсть популярний університет. Надій-сь небавом витисне він всі давні університети, котрі лише пиять правдивїй науці а тільки коштують. Популярний університет то ідеал нових поступників. Стара, заковязла ученість сховає ся і геть пропаде; занидіють, мусять занидіти доробайла, що то свою мудрість нароком скривають перед масою, перед міліонами.

І слухаєш, слухаєш — та не говориш нічого... тепер мабуть все змінилось, відай популярна наука пійде наперед і просвітить цілий сьвіт, тож не висовай ся навіть з вишними гадками а то всі закличуть твою вспятність; лучше бери одну по одній популярну книжицю, та примічай, як то належить ясно і докладно говорити про учені річи. То-ж беру першу популярну книжочку, яка мені впала в руки.

„Популярна астрономія“ є що читати; про землю, сонце і звізди. Де то перше у нас щось такого писали! З розкошию розвертаю книжку і читаю. Гарно, посиднчо, ясно як на долони“. Та небавом задукав ся нашовши таке:

„Треба-ж знати, що з нашого сонця можна би зробити міліон і триста таких куль як наша земля“...

Ов! міліон триста таких куль! ов! — а дальше:

„З нашої землі можна би зробити пятьдесят таких куль, як місяць.“

„Як бачимо, наше сонце є дуже великою кулею, воно так велике, що з нього можна би виробити майже півтора міліона таких куль, як наша земля!“

„Меркура обєм так малий, що з нашої землі можна би зробити двацять Меркурів.“

„З нашої землі можна би зробити сім таких планет, як Марс.“

„З Юпітера можна зробити тисяч триста шістьдесят наших земель.“

„Сатурн мало що менший від Юпітера; таких земель, як наша, можна би виробити з Сатурна вісімсот“. (sic!).

Як же тото зрозуміти? Оно то правда легко сказати „можна зробити“, але ніяк не піймеш, як би то зробити. Ото взяти-б хочби і здібного чоловіка. Ничипір Кваша, майстер хоч куди! таки не втне, не втне, хоть і має, як слід пилу свердел, пильник і шило тай варстат гарний, великий — такої не втне! Я певний, навіть старший „рівномірник“ з Коломиї того-б не втяв!

І думаю, передумую як, не можу второпати ніяк. Треба-б конче кого свитати тямучого. Виглядаю через вікно: іде через улицю мій знакомий Грицько Сухоріпа, „расовий Українець“, він мабуть буде знати. В Ковотопах скінчив людovu школу та ще слухав „чотиритижневий університет“, пильний дуже і здібний та має ще у себе варстат. Тож виходжу на улицю і стаю на розі. Тимчасом наблизив ся Грицько Сухоріпа до мене і поздоровив: „Слава Ісусу Христу! дай Боже здоровля!“ та гречно поклонив ся. „Слава на віки!“ кажу, „добре, що Ви нагодились, Грицьку; Ви вчений чоловік і при тім майстер не аби який, то-ж скажете мені, як Вас питаю“. Грицько гордо напав ся і з вдоволенем проговорив: „Ну, правда, може дещо і знаю, а чого пану від мене треба?“ — Знаєте, маю книжочку про сьвіт Божий, в котрій паше автор, що з нашої землі можна би зробити пятьдесят таких куль, як місяць. Як би то поділити нашу землю на пятьдесят таких куль, не каже виразно, але, здає ся, що таке потрафить зробити. Ну, я, знаєте, думаю і думаю, та не можу придумати, як він се робить. Може Ви Грицько, майстер славний, вчений чоловік, знаєте який спосіб, як то зробити з землі пятьдесят таких куль, як місяць?“ (О сонці і інших планетах я не згадав, бо думаю, земля і місяць, се буде для него найлегше зрозуміле). — „Йой, пятьдесят таких куль, як місяць, зробити з землі?“ — каже Грицько — „таке написав в книжці; здає ся, не абрехав — та знаєте пане, се якийсь несамовитий, що ту книжку написав... несамовитий тай несамовитий — але я змудрюватись не дам — він сам певно би не вдав, та знає ся з нечистою силою, з відьмами, що сидять на Лисій горі, коло Києва та розлітають ся з відтам-тіль по цілім сьвіті — а-я! — і до нас прибува-

ють на безголове — знаю се знаю — що то для них поділити нашу землю на 50 таких куль, як місяць, се ще не велике діло, але навіть беруть ропавку, або „босорканю“ тай відбирають нею молоко кровам — а я! — навіть молоко відбирають і всякі діють людям пакости, град насилають, всякі хвороби — а я! — знаю їх, нехай і не присвять ся! Най Господь Бог боронить хрещений мир від такої притоки! і боговійно тричи перехрестив ся. Я також перехрестив ся три рази та не перед відьмами і „босорканями“, а на згадку вирічення німецкого сатирика або глумака: Die populäre Wissenschaft...

(Конець буде).

Телеграми

з дня 16. мая.

Льондон. Кор. Юрий зарядив, щоби 20. с. м. о 1. год. в полудне в часі похорону короля Едварда в замку Віндзорі, відправлено в цілій державі заушкійні богослуженя.

Рим. Чутку про оголошенє Черногори в серпні с. р. королівством увважають в тутешних політичних кругах імовірною.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про ціни збіжжя і продуктів у Львові від 9. до 15. мая 1910:

Пшениця	12.15—12.40 К
Жито	7.65—7.85 К
Ячмінь броварняний	6.50—7.00 К
Ячмінь на пашу	6.00—6.50 К
Овес	7.05—7.30 К
Кукурудза	0.00—0.00 К
Гречка	0.00—0.00 К
Горох до вареня	10.50—13.00 К
Горох на пашу	6.75—7.00 К
Бобик	6.60—6.85 К
Конюшина червона	70.00—80.00 К
Конюшина біла	75.00—85.65 К
Конюшина шведска	75.00—85.00 К
Тимотка	22.00—25.00 К
Ріпак зимовий	13.25—13.50 К
Насінє конопл.	00.00—00.00 К
Хміль старий	00.00—80.00 К
Хміль новий	280.00—195.0 К

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. мая 1910.

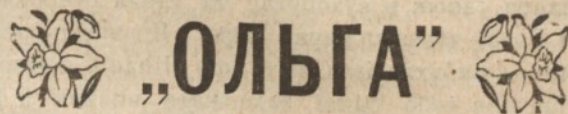
Найгарнійша сензация.

Шовенно о 8. год. вечер представлена. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

B. HERDER VERLAG, WIEN I, WOLLZEILE 33:

- Der Sozialismus. Eine Untersuchung seiner Grundlagen und seiner Durchführbarkeit. M. 3'60; geb. in Leinw. M., 4'30. (K. 4'32, geb. im Leinw. K 5'16).
- Egger Augustinus. Der Klerus und die Alkoholfrage. Auflage 4. K —'48.
- Ehrle Franz, S. J., Beiträge zur Geschichte und Reform der Armenpflege. K 2'16.
- Meyer Theodor, S. J., Die christlichethischen Socialprinzipien und die Arbeiterfrage. 4. Aufl. K 1'56.
- Lehmkuhl Augustin, S. J., Arbeitsverlag und Streik. 4. Aufl. K —'72.
- Lehmkuhl Augustin, S. J., Die soziale Not und der kirchliche Einfluss. 4. Auflage K —'96.
- Das Privateigentum als soziale Institution. 2. Aufl. K 2'16.
- Cathrein Viktor, S. J., Die Frauenfrage. 3. Aufl. K 2'88. geb. in Leinw. K 3'48.
- Das Paradies der Sozialdemokratie, so wie es wirklich sein würde. Nach sozialdemokratischen Schriften für alle besonnenen Arbeiter dargestellt. 6. Aufl. K —'24.

22 комнат у віллі

„ОЛЬГА“

комплетно і гарно умебльованих враз з постелию для П. Т. недужих до винайму в кліматичній місцевості ТРУСКАВЦИ враз з цілим утриманем по як найприступнійших цінах. З замовленнями треба зголошувати ся до Дирекції «Народної Гостинниці» у Львові ул. Костюшка ч. 1. — — — 135 (14—25)

ЛІЧНИЦЯ Д-ра ТАРНАВСКОГО в КОСОВІ (за Коломиею)

зел. станция Заболотів (Галичина).

ОТВОРЕНА ВІД 1. МАЯ ДО КІНЦЯ ЖОВТНЯ

143(9—15)

Ол. Барвіньский, Историчний огляд засновин Народного Дому у Львові (на основі жерел). — Ціна 80 сотиків.

Ол. Барвіньский, З останних десятиліть XIX віку. — Ціна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego list Edw. G n i e w o s z a, szefa sekcyjnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego — Ціна 10 сот.

Гомерова Одиссея, переклад Ніщиньского Байди. Ч. I і II. — Ціна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідія, переклад Сердешного — Ціна 1 К.

Григорій С. Сковорода. — Ціна 30 с.

Кониський, Непримирана. — 40 с.

Куліш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймичка, повість. — 60 с.

Княгиня 30 с.

Проф. Ратміров, повість „Мордовця“. — 40 с.

Оржешко, Великий, новеля. — 50 с.

Йов, переспів П. Ратая. — 1 К.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ або в книгарні Н. Товариства ім. Шевченка.

ФОРТЕП'ЯНИ

прегарні, неперероблювані, з першорядних фабрик у великій виборі в різних цінах, НОВІ П'ЯНИНА найдешевше поручає ГАНАК, Львів, ул. Личаківсна 4. Можлива заміна. (10—10)

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 2.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілею Товариства є уділюванє кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Дністрі“ від більшого літ.

Проценти від вкладок 4%, без потрученя податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне.

Конто в Шадницї почтовій ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі К 3,721.268.—

Уділя членські К 284.195.—

Позички уділені К 3,471.478.—

Канцелярні Товариства отворені перед полуднем.